

Modersmål

Språket är människans främsta redskap för reflektion, kommunikation och kunskapsutveckling. Genom språket kan människan uttrycka sin personlighet och med hjälp av olika typer av texter lär människan känna sin omvärld, sina medmänniskor och sig själv. Kunskaper i modersmålet underlättar språkutveckling och lärande inom olika områden.

Ämnets syfte

Undervisningen i modersmål ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att kommunicera i tal och skrift samt att anpassa sitt språk till olika sammanhang och för olika syften. Undervisningen ska ge eleverna rikliga tillfällen att tala, lyssna, läsa och skriva. Eleverna ska också ges möjlighet att använda sin flerspråkighet och sina språkliga erfarenheter som en resurs i den egna språkutvecklingen.

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva på modersmålet. I undervisningen ska eleverna få möta olika typer av texter på modersmålet. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin läsförmåga, sitt språk och sin förståelse av omvärlden. Undervisningen ska stimulera eleverna att använda skönlitteratur och andra typer av texter som en källa till förståelse av egna och andra människors erfarenheter och livsvillkor. Dessutom ska undervisningen bidra till elevernas bildning, stimulera deras läsintresse och stödja deras personliga utveckling. Eleverna ska ges möjlighet att i skönlitteraturen se såväl det särskiljande som det allmänmänskliga i tid och rum. På så sätt ska undervisningen utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv.

Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på språk. Dessutom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar en språklig medvetenhet samt strategier för att lära sig språk i och utanför undervisningen. Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att utveckla sin kulturella identitet. Genom undervisningen ska eleverna därför ges möjlighet att reflektera över kultur och samhällsförhållanden i områden där modersmålet talas.

Undervisningen i modersmål ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att kommunicera på modersmålet.
- Förmåga att läsa och reflektera över olika typer av texter på modersmålet.
- Förmåga att reflektera över samhällsförhållanden och kultur i områden där modersmålet talas.

Nivåer i ämnet

- Nivå 1, 100 poäng, som bygger på de kunskaper anpassade grundskolan ger eller motsvarande.
- Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.

Nivå 1, 100 poäng

Nivåkod: MODR1N0

Centralt innehåll

Undervisningen i modersmål på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntlig framställning med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.
- Skriftlig framställning av enkla texter med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.
- Språkinlärastrategier samt strategier för att göra sig förstådd och få fram sitt budskap.
- Modersmålets ordförråd och uppbyggnad, däribland i elevnära texter. Jämförelse med andra språk som eleven kan, däribland svenska.
- Läsning av och samtal om olika typer av texter, valda utifrån elevernas intressen och studieinriktning. Reflektion över texternas innehåll.
- Informationssökning och värdering av information från olika typer av texter.
- Samhällsförhållanden och kulturella företeelser i områden där modersmålet talas.
- Estetiska uttryck i områden där modersmålet talas, till exempel bilder och musik.
- Reflektion över samhällsförhållanden och kultur i områden där modersmålet talas.

Nivå 2, 100 poäng

Nivåkod: MODR2N0

Centralt innehåll

Undervisningen i modersmål på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntlig framställning i och inför grupp med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.
- Skriftlig framställning med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.
- Språkinlärastrategier samt strategier för att göra sig förstådd och få fram sitt budskap. Reflektion över den egna språkinläringen.
- Struktur och språkliga drag i olika typer av texter. Normer för språkriktighet och vilka språkliga egenskaper som gör att en text fungerar väl i sitt sammanhang.
- Modersmålets ord- och begreppsförråd, däribland i skönlitterära texter och sakprosatexter som eleven möter.
- Modersmålets uppbyggnad. Hur ord, fraser och satser samspelar i språket. Jämförelse med andra språk som eleven kan, däribland svenska.
- Läsning av och samtal om olika typer av texter, däribland skönlitteratur och sakprosa. Reflektion över texternas innehåll, språk och stil.
- Informationssökning och värdering av information från olika typer av texter. Att bedöma informationens trovärdighet och relevans.
- Modersmålets förekomst i världen.
- Samhällsförhållanden och kulturella företeelser i områden där modersmålet talas. Jämförelse med förhållanden och företeelser i Sverige.

- Aktuella samhällsfrågor i områden där modersmålet talas.
- Estetiska uttryck i områden där modersmålet talas, till exempel bilder, musik, film och arkitektur.
- Reflektion över samhällsförhållanden och kultur i områden där modersmålet talas.

Betygskriterier

Av 18 kap. 23 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven kommunicerar muntligt och skriftligt på modersmålet på ett **mycket enkelt** sätt.

Eleven visar grundläggande läsförståelse samt för **mycket enkla** resonemang om olika typer av texter på modersmålet.

Eleven för **mycket enkla** resonemang om samhällsförhållanden och kultur i områden där modersmålet talas.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven kommunicerar muntligt och skriftligt på modersmålet på ett **enkelt** sätt.

Eleven visar grundläggande läsförståelse samt för **enkla** resonemang om olika typer av texter på modersmålet.

Eleven för **enkla** resonemang om samhällsförhållanden och kultur i områden där modersmålet talas.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven kommunicerar muntligt och skriftligt på modersmålet på ett **utvecklat** sätt.

Eleven visar grundläggande läsförståelse samt för **utvecklade** resonemang om olika typer av texter på modersmålet.

Eleven för **utvecklade** resonemang om samhällsförhållanden och kultur i områden där modersmålet talas.